

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์	:	การประเมินมูลค่าประโยชน์เชิงนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ชื่อผู้เขียน	:	นาย จิตติกร เตชะเรืองจิต รหัส 5020312022
คณะ	:	พัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตร	:	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพงษ์ วิกิตเศรษฐ

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า วัดพระแก้ว เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯให้สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2535 เป็นวัดในพระบรมมหาราชวัง เช่นเดียวกับ วัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งเป็นวัดในพระราชวังหลวงในสมัยอยุธยา และมีพระราชประสงค์ให้วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกต ที่นำมาจากกรุงเวียงจันทน์แต่ที่แท้จริงแล้ว พบเจอวัดพระแก้ว จังหวัดเชียงรายและเป็นสถานที่ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ เพราะมีแต่ส่วนพุทธาวาสไม่มีส่วนสังฆาวาส

วัดพระศรีรัตนศาสดารามได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด การบูรณะครั้งใหญ่ทั้งพระอารามมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯให้มีการเฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 100 ปีใน พ.ศ. 2425 ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอารามในโอกาสที่มีพระราชพิธีฉลองพระนครครบ 150 ปีในรัชกาลปัจจุบัน โปรดเกล้าฯให้บูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอารามอีกครั้งในพ.ศ. 2525 เมื่อมีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีทรงเป็นองค์ประธานในการบูรณะ วัดพระศรีรัตนศาสดารามจึงเป็นวัดที่สำคัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของบ้านเมืองตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงนันทนาการของวัดพระศรีรัตนศาสดารามให้ปรากฏออกมาเป็นมูลค่าในรูปตัวเงินอย่างชัดเจน ผลการศึกษาน่าจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อภาครัฐบาลและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการจัดงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเพิ่มมูลค่าหรือพัฒนาขีดความสามารถต่างๆให้กับวัดพระศรีรัตนศาสดารามและยังอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาเพื่อประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ โดยวิธี Travel Cost Method โดยตัวแบบต้นทุนการเดินทางระดับบุคคล (ITCM)

วิธีการศึกษา โดยมีการจัดทำแบบสอบถามสำหรับสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามจำนวน 350 ตัวอย่าง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 100 ตัวอย่างและนักท่องเที่ยวต่างชาติ 250 ตัวอย่าง โดยกำหนดแนวทางการศึกษาเป็น

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในรูปร้อยละ ความถี่และค่าเฉลี่ย
2. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดในรูปแบบสมการถดถอย
3. ประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยใช้ตัวแบบต้นทุนการเดินทางระดับบุคคล (ITCM)

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 47) พื้นที่อื่นได้แก่ นนทบุรี , ปทุมธานี , ชลบุรี , นครปฐม , อื่นๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52) โดยมีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี (ร้อยละ 32) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำงานในพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 50) มีระดับรายได้ต่อเดือนประมาณ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 42) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว โคนไ้ใช้รถประจำทาง (ร้อยละ 38)

การศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในระดับบุคคล 6 ปัจจัยคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามโดยวิธี Individual Travel Cost Method (ITCM) พบว่าแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากจำนวนตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 1,369,925 บาท

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวต่างชาติพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศอังกฤษ (ร้อยละ 38) และประเทศอื่นๆ ได้แก่ จีน , เกาหลี , อเมริกา , ญี่ปุ่น , มาเลเซีย , อินเดีย และประเทศอื่นๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.4) โดยมีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี (ร้อยละ 26.4) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 69.2) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำงานในพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ

50.8) มีระดับรายได้ต่อเดือนประมาณ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 89.6) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถไฟใช้รถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 60.8)

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในระดับบุคคล 6 ปัจจัยคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามโดยวิธี Individual Travel Cost Method (ITCM) พบว่าแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากจำนวนตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 15,389,034,963 บาทต่อปี

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามจากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าควรจะสนับสนุนให้มีการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นและควรกำหนดนโยบายต่างๆ ให้วัดพระศรีรัตนศาสดารามอยู่ในสภาพที่ดีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวมต่อไป